לכולא להאי גיסא או להאי גיסא

מה:, ב) מגילה ג) וכתובות עג: וז ל. [כתובות עג: וש"נ], ד) [מגילה ח. נדרים לב: לג. מחוד די דםא א מיי׳ פ״ה מהלי שכנים הלי ה סמג

עשין פב טוש"ע ח"מ סי" קסא סעיף ה ועי' בטור ובב"י ובמ"מ: רםב ב ג מיי׳ פ״ן מהל׳ נדרים הל' ד סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סיי רכו סעיף א ואין הלכה כן וטוש"ע ח"מ סי' קפ: רסג ד מיי' פכ"א מהל' איסורי ביאה הל' כא

סמג לאוין קכ טוש"ע אה"ע סיי כא סעיף א: רפד ה מיי פ"ה מהלי מיי קיי רםד ד ה מייי פייה מהלי דעות הלכה ט: רםה ו (מיי שם הל' ב):

רבינו גרשום

בחצר השותפין עסקינן. שמעמיד בה אחד מן בחצר השחופין עסקינן. שמעמיד בה אחד מן השותפין בהמה או תנור וכירים ואמאי לא הויא חזקה משום דשותפין אהעמדה כדי גרידא לא קפדי כו': אסורין ליכנס לחצר. דהיינו הנאה משום דקפדי אהדדי אלמא לחצר. דהיינו הנאה משום דקפדי אהדדי אלמא דאהעמדה כדי קפדי ואמאי לא קנה בשלא מיחה: אלא הכא. מתנ" דקתני . היה מעמיד בהמתו בחצר ברחבה שאחורי הבתים מיירי דאהעמדה כדי לא קפדי: גבי ממונא. לענין קפוץ: אבי ממונא. ענין חזקה: לקולא. דאזלינן בתר דלא קפיד ולא הוי חזקה: גבי איסורא. דנדר: לחומרא. דאסורין ליכנס: רבינא אמר לעולם בחצר [השותפין א האנשדה לא . קפדי. ואמאי שותפין שנדרו . אסוריז בהנאה: ר"א היא אם הקונה מודר הנאה מחנוני אסור לאותו תוספת אע"פ שאינו נותנו לו אל"א מחמת מכירה. ולר' אליעזר דמחמיר 6) הכא הוא מחמיר דאסור ליכנס ולא דברי הכל היא: בכל שותפין מעכבין זה לזה. שלא יעשה מלאכה בחצר זכביסה. שאם האחד מכבס בגדיו בחצר וא' אינו רוצה לכבס בה אינו יכול לכופו לכבט בוז אינו יכול לכופו זה שלא יכבסו לו בחצר: לפי שאין דרכן של בנות ישראל להתבזות. על גבי הנהר לכבס שם: שעומדות על הכביסה. בנהר אפי׳ נכריות משום שעומדות יחיפות ומגלות זרועותיהז שלא יגרה בעצמו יצה"ר: אנוס הוא. אי מסתכל דרך הליכה: אפ"ה איבעי ליה למינס נפשי׳. לכוף עצמו שלא יסתכל: כל שאין בשרו נראה מתחתיו. שיהא ארוך עד פיסת רגלו שלא יראה רגלו כשהוא הולך . חף: וטלית של תלמידי רחב כל כך שלא יהא חלוקו רחב כל כך שלא יהא חלוקו רחב כל כך שלא יהא חלוקו נראה מתחתיו אלא טפח: שני שלישי גדיל. מכוסה במפה מדבר שהוא עשוי בגדיל ארוג מקום שמשים בגריל אדוג מקום שמשים הלחם עליו: שליש גלוי. בלא מפה שעליו מניחין קערות וכוסות שלא ילכלכו המפה ויקלקל הסעודה:

. שיושב אצלו יחזיר השלחן א) נראה דל"ל ולר"א דמחמיר התם הוא מחמיר הכא דאסור ליכנס וכו׳.

וטבעת. של שלחן שתולין אותו בו תהא קבועה מבחוץ שלא באותו צד שהוא יושב אלא מבחוץ מצד

האחר: והתניא מבפנים. באותו צד שהוא סמוך לו:

. לא קשיא הא דאיכא ינוקא.

בשותפין עסקינן דבהעמדה כדי לא קפדי. מימה דאמר הכא דהיכא דקפדי קני והאמר לעיל (דף מב:) דשותפין אין מחזיקין זה על זה דפעמים מניח האחד להשתמש לחברו ג' שנים ואח"כ ישתמש הוא י"ל הא דנחית לפלגא והא דנחית

והכא בחלר השותפין עסקינן. שאחד מן השותפין עלמו העמיד בהמותיו ותנור ואשפה שלו בחצר ג' שנים ולא מיחו בו וסתם חצר לכניסה ויליאה הוא ולא להעמיד שם בהמותיו וחפליו זמן מרובה והלכך בהעמדת בהמותיו גרידה בלה בנין לה הויה חזקה דבהעמדה

> כדי לא קפדי אמחיצה קפדי ובהעמדה כדי לא קפדי והא יתנן יהשותפין שנדרו הנאה זה מזה אסורין ליכנס לחצר אלא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה הכא ברחבה של אחורי בתים עסקינן דבהעמדה כדי סלא קפדי ואמחיצה קפדי רב פפא אמר אידי ואידי בחצר השותפין ואיכא דקפדי ואיכא דלא קפדי גבי ∘ממונא לקולא גבי איםורא לחומרא רבינא אמר לעולם לא קפדי יוהא מני ר' אליעזר היא דתניא יור' אליעזר אומר אפילו ויתור אסור במודר הנאה א"ר יוחנן משום ר' בנאה בכל שותפין מעכבין זה את זה חוץ מן הכביסה שאין דרכן של בנות ישראל להתבזות על הכביסה יועוצם עיניו מראות ברע ∘א"ר חייא בר אבא יזה שאין מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה היכי דמי אי דאיכא דרכא אחריתא רשע הוא אי דליכא דרכא אחריתא אנום הוא לעולם דליכא דרכא אחריתא ואפ"ה מיבעי ליה למינם נפשיה בעא מיניה ר' יוחנן מרבי בנאה •חלוק של ת"ח כיצד הכל שאין בשרו נראה מתחתיו מלית של ת"ח כיצד כל שאין חלוקו נראה מתחתיו מפח ישלחן של ת"ח כיצד שני שלישי גדיל ושליש גלאי ועליו קערות וירק ומבעתו מבחוץ והא תניא מבעתו מבפנים לא קשיא הא דאיכא ינוקא הא דליכא ינוקא ואי בעית אימא הא והא דליכא ינוקא ולא קשיא הא דאיכא שמעא הא דליכא שמעא ואי בעית אימא הא והא דאיכא שמעא ולא קשיא הא ביממא

שעה שילטרכו לאותו מקום (מ) וכשירלו יקפידו ויסלק זה חפליו דחין לו חזקה בשתיקתן: אמחילה קפדי. ומדשתקו ולא מיחו ודאי ברשותן עשה והויא חזקה: אסורין ליכנס לחלר. שכל זמן שלא חלקו את החלר נכנס כל אחד בחלק חבירו וקם ליה בלא יחל דברו חברי נהנה מחבירו שעומד בחלרו דבהעמדה קפדי דאם איתא דלא קפדי מותר לעמוד בחלר חבירו אע"פ שמודר ממנו הנאה דכיון דלא קפיד בעמידה הרי הפקיר את החלר לכל בני החצר לעמוד בו ולגבי עמידה אין לו חלק בו: הכא ברחבה כו'. מתני' ברחבה שאחורי הבתים דאינו מקפיד כל כך אבל בחצר שלפני הבתים לריך שיהא מקום פנוי לביאה ויציאה והלכך קפדי בהעמדה כדי: אידי ואידי. מתני׳ דהכא ודנדרים: איכא דקפיד. בהעמדה כדי: גבי ממונא. לענין חזקה: לקולא. יש לנו לילך להקל ולומר שאין השותפין מקפידין זה על זה ומותר להעמיד זה בהמותיו בחלר כל זמן שאין חבירו מעכב עליו והיינו קולא שאנו מתירין לזה מסתמא להעמיד שם בהמותיו אף על פי שלא נטל רשות מחבירו ובדוכתא אחרינא (ב"מ דף מא.) אמרינן דשואל שלא מדעת גזלן הוי והכא בלא דעת יכול להכנים בהמותיו והלכך לא הוי חזקה דהא לא קפדי ומאיזה טעם נאמר כך משום דא"ל שותף לחבריה המחזיק אנא מהנך דלא קפדי אנא והלכך שתקתי ואין חוקתך חוקה ואם רצונך להחזיק אייתי ראיה דמהנך דקפדי אנא ותיהוי

כדי לא קפדי שותפין זה על זה עד

שכל מקום שיש טענה למערער למה לא מיחה לא הויא חזקתו של מחזיק חזקה: גבי איסורא. השותפין שנדרו: לחומרא. ואסורין ליכנס לחלר דדלמא מהנך דקפדי נינהו וכל ספק איסורא דאורייתא לחומרא: לעולם לא קפדי. בהעמדה כדי כדתנן דלא הויא חזקה וגבי נדרים נמי מותרין ליכנס לחלר:

חוקתך חוקה והלכך לא הויא חוקה

רבינו גרשום (המשך) שיהא הטבעת מבחוץ שאם שהוא יושב הוה איכא למיחש שמא יחזיק התינוק בטבעת וינענע השלחן ויהפוך אותו ואי ליכא ינוקא יהא מבפנים: אי נוקא יוא מבכנם. א איכא שמעא. שעומד לפני השלחן ומשמשו יחזיר הטבעת מבפנים סמוך לו

כדאמר לעיל ועוד נראה דיש לחלק הכא בחצר השותפין עסקינן דבהעמדה בין שדה לחלר דהכא מיירי שבתים אלו פתוחין לחצר זה דכיון שהוא יוצא ונכנס דרך חלר זה היכא דקפדי אין מניח לו לעשות אי לאו דובנה מיניה: אםור ליכנם בחצר. בגמ׳ מוקי לה בין בחצר שיש בה דין חלוקה בין אין בה ואע"ג דבאין בה דין חלוקה אין יכול למחות בו מליכנס בחלר מ"מ יכול לאסור עליו מידי דהוה אמשכיר בית לחברו שיכול המשכיר להקדישו כדאמר גפ׳ האומר משקלי עלי (ערכין דף כא. ושם) אע"פ שחין יכול למחות בידו של שוכר מליכנס בו ומיהו היא גופא תימה דמ"ש מבעל חוב דחם הקדיש שדהו דחתי בעל חוב ושקיל (שם כג:) (כ) אלא משום דרבי אבהו שלא יאמרו הקדש יולא לחולין בלא פדיון מוסיף דינר וי"ל דשאני בע"ח שגוף הקרקע יולא מתחת יד מקדים א אבל התם אין גוף הקרקע יולא מתחת יד משכיר לעולס ב: רבינא אמר לעולם לא קפדי. משמע הכח (ג) דכולי עלמא קפדי אינשי אדריסת הרגל דאפי' רבינא לא קאמר אלא בשותפין ותימה דתנן בפ"ק דמגילה (דף ח. ושם ד״ה דריסת) אין בין המודר הנאה מחבירו למודר הימנו מאכל אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש ופריך בגמ׳ דריסת הרגל הא לא קפדי ומפרש ר"ת דהתם משמע ליה לגמרא דמתני׳ איירי בבקעה דלא קפדי דאי בחלר דקפדי אפילו מודר הימנו מאכל אסור דכיון דקפדי א"כ כיולא בו משכירים ותנן הא בליליא ושל עם הארץ דומה בפרק אין בין המודר (נדרים דף לג.) למדורה

דכיונה בו משכירים הסור הפילו כלים שאין עושין בהן אוכל נפש ג ולהכי פריך כיון דעל כרחך איירי בדריסת הרגל בבקעה דלא קפדי אם כן אפילו מודר הימנו הנאה אמאי אסור והוא הדין דהוי מני למיפרך כלים הא לא קפדיש: מליין

והא דקסני אסורין רבי אליעור היא. דמחמיר בנדרים טפי דאפילו דבר שאינו הנאה כל כך אסר: אפילו ויסור אסור. כגון בעה"ב שמודר הנאה מחנוני ושלח לו בעל הבית פרוטה לחנוני לקנות ממנו מאה אגוזים בפרוטה והוסיף לו חנוני אחת יתירה או שתים אסור בעל הבית באותו ויתור שהותיר לו חנוני דמתנה הוא ואף על פי שלשאר לוקחים נמי הוסיף כמו כן. ומיהו רבנן שרו דמ"מ בשביל המקח הוא מוסיף לזה על החשבון הקצוב לפרוטה שאילו לא היה לוקח ממנו בדמים לא היה נותן לו חנוני לבעל הבית כלום: בכל שוחפין מעכבין כו'. בכל תשמישין הקבועין בחצר דומיא דהעמדת בהמות חנור וכיריים שממעטין אויר החצר יכולין לעכב אם האחד רוצה לעשות לבדו וחביריו אין רוצים לעשות כן: **חוץ מן הככיסה.** שתקנו לו חכמים שיעשה בחצר בעל כרחן של שותפין חביריו: לפי שאין דרכן כו' להסבות. שלריכות לעמוד שם יחיפות לגלות שוק לעמוד בנהר: שאין מסחכל. כשהוא הולך על שפת הנהר: היכי דמי. דמשתבח ביה קרא אם עולם עיניו דמשמע שאם לא יעלים עיניו אינו לא לדיק ולא רשע: אי דאיכא דרכא אחרינא. ואזיל בהך: רשע הוא. ואף על פי שעולם עיניו שלא היה לו לקרב אלא להרחיק מן העבירה דקיימא לן (חולין דף מד:) הרחק מן הכיעור: **אנוס הוא.** אם מסחכל דרך הליכתו ואונס רחמנא פטריה ולמה מזקיקו הכתוב להעלים עיניו דמדמשתבח ביה קרא שמעינן דלריך לעלום עיניו: למינס נפשיה. להטוח עיניו ללד אחר והיינו דמשתבח ביה קרא דאי אנים נפשיה חסיד הוא: בעא מיניה ר' יוחנן מרבי בנאה. שמעתין דרבי בנאה קחשיב ואזיל אגב גררא דהך דלעיל: כל שאין בשרו נראה מחחסיו. שיהא ארוך עד פיסת רגלו שלא יראה כשילך יחף: עלים. מקטורן שמחכסה בו על כל בגדים שהוא לובש: שאין נראה כו'. וכל שכן דאי קאי עד להדי חלוק דאיכא לניעות טפי: שני שלישי גדיל ושליש גלאי. שני שלישי רוחב השלחן מכוסה במפה מגד האוכלין לקנח את פיהן ולחת עליה את הפת ושליש החילון מגולה להניח עליו קערות וכוסות שלא ילכלכו המפה ויחבזו האוכלין. ואית דמפרשי שליש גלאי באמלע שני שלישי גדיל דהיינו מפה מבחוץ ומבפנים כל סביב השלחן ואמלעימו מגולה. גדיל קרי המפה על שם שארוגה ולשון לח הוא: וטבעתו. של שלחן שהיו רגילין לעשות בשפתו לתלותו בו יהיה מבחוץ ולא מבפנים מצד האוכלין וכדמפרש ואזיל: **מבפנים.** בצד הסמוך לו: היכא דאיכא ינוקא. שיושב אצל אביו לאכול צריך להושיב השלחן שיהא לד שבו קבוע הטבעת מבחוץ פן ילחוק התינוק בטבעת וינענע השלחן: ואי ליכא ינוקא. יעשה מבפנים ולא יהפכנה מבחוץ פן יכשל בה השמש שהולך ובה סביב השלחן: הה דחיכה שמעה. שמש יעשה מבפנים פן יכשל בה השמש: והה דליכה שמעה. יעשה מבחוץ ולא מבפנים פן יוזקו בה האוכלין. ומיהו היכא דאיכא שמעא יעשה מבפנים מלד היושבין ולא מבחוץ שיכולין להזהר מן הטבעת יותר מן השמש שהוא הולך והן יושבין: הא ביממא. יהיה מבחוץ שיוכל השמש להזהר ולא מבפנים דמזיק לאוכלין שלר להם המקום:

תורה אור השלם

ו) ובמדבר לן, ז) ווע"ע תום׳

ב"ק נא: ד"ה זהו.

1 הלך צְדָקוֹת וְדבֵּר מֵישָׁרִים מאָס בְּבָצֵע מֵעשַׁקוֹת נַער בָּפִּיו מִתְּמֹךְ בַּשׁחָד אַטַם אָזְנוֹ מִשְׁמֹעַ דמים ועצם עיניו מראות

גליון הש"ם נמרא חלוה של ת"ח. עי׳ :מענית דף י ע"ב

הגהות הב"ח

(ל) רשב"ם ד"ה והכל וכו' עד שעה שילטרכו לאותו מקום וכשיצטרכו יקפידו: הקדים שדהו דלתי בע"ח ושקיל אי לאו משום דר' לבהו: (ג) ד"ה רבינל וכו'

מוסף רש"י

אסורין ליכנס לחצר. נחלר של שניהן, דכל חד אסור נדריסת הרגל שלחבירו, וקא סבר אין ברירה, דאימור האי לחלק חבירו עייל והאי לחלק . סכירו עייל (נדרים מה:). גבי ממונא לקולא. דהמולים מחנירו עליו הראיה (כתובות עג:) והמוליא מחנירו ידו על המממונה (גיטיו סג:). ויתור. דבר שהיה מוותר לכל אדם ואינו מקפיד עליו (מגילה ח.) הכי נמי אף על גב דדריסת הרגל לא הויא הנאה גמורה **חמול** (נדרים לב:).

מוסף תוספות

א. שלא תחזור אליו עוד בלא פרעון מעות. תוס׳ בלא פרשון ב ערכין כלו. ב. שלאחר השלמת זמן השכירות תחזור לו בחנם. שס. דרגילין ג. [ד]כיון דרגילין להשכירן וזה משאילו בלא שכר, הנאה המביאה לידי מאכל היא. שהרי בדמי מאכל. ר"ן נדרים לג.

הטבעת מבפנים סמוך לו שלא יזיק לשמש לשעומד לצד האחר: הא ביממא. יכול להחזירו שיהא הטבעת מבחוץ לפי שרואהו ויכול לשמור שלא יגע בו.